

Mirosław PAKUŁA

STARYCH KRONIK CZAR...

W bibliotece Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki znajduje się kilkadziesiąt kronik zegrzyńskiego ośrodka szkolenia z okresu po II wojnie światowej. Są one prawdziwą skarbnicą informacji ważnych, mniej ważnych, czasem poważnych, czasem zabawnych. To właśnie te niektóre zapisy w kronikach, zadziwiające zwłaszcza z dzisiejszej perspektywy, chciałbym opisać w moim artykule.

Święta, rocznice

Sezon uroczystości rozpoczynał się w Zegrzu 5 stycznia w rocznicę Powstania Polskiej Partii Robotniczej (PPR) w 1942 r. Odbywały się wówczas zebrania Podstawowych Organizacji Partyjnych (POP) Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (PZPR), w których uczestniczyli działacze PPR oraz Gwardii Ludowej i Armii Ludowej. Jedno z takich spotkań zostało w 1967 r. opisane w Kronice Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Łączności (WSOWŁ) z lat 1964-1967: *...Ożyły w czasie zebrań wspomnienia z okresu walki z hitlerowskim okupantem, osobiste przeżycia przekazano w aspekcie ogólnonarodowej walki o narodowe i społeczne wyzwolenie pod politycznym kierownictwem PPR...*

6 lutego celebrowano imieniny osoby bardzo związanej z PPR – urodziny I sekretarza tow. Władysława Gomułki „Wiesława”. Ta sama kronika w roku 1965 zawiadamia, że z tej okazji: *...odbyły się gawędy i wieczornice, w klubie zorganizowano wystawę książek tematycznie związanych z działalnością tow. Wiesława oraz zawierających jego przemówienia i artykuły...*

8 marca Komendant szkoły zapraszał panie (wówczas tylko cywilne) na kawę. Kronika WSOWŁ z lat 1964-1967 informuje: *Zgodnie z tradycją kobiecego święta były w tym dniu kwiaty i życzenia, upominki i dyplomy, spotkanie przy czarnej kawie i wieczorek taneczny. W dowód uznania za aktywną pracę społeczną w Organizacji Rodzin Wojskowych na terenie Warszawskiego Okręgu Wojskowego, Dowódca WOW wyróżnił upominkiem Ob. Górecką Zofię, a dyplomem ob. Laufersweiler Alinę...*

1 maja podchorążowie szkoły oficerskiej brali udział w uroczystej akademii oraz pochodach w Warszawie i Serocku. Kronika 5. kompanii podchorążych w 1966 r. donosi: *Inauguracją był uroczysty apel, podczas którego wielu oficerów otrzymało nagrody, natomiast podchorążowie otrzymali awanse. W związku z uroczystościami w kompanii panował odświętny nastrój, spotęgowany przez akademię, która odbyła się w budynku kinoteatru. Na uroczystości tej był obecny cały stan osobowy... ...1 maja był w tym roku szczególnie dla nas uroczysty ze względu na milenium naszego państwa. Był też dniem, który wywarł głęboki wpływ na naszą świadomość polityczną, który ukazał nam nasze miejsce w społeczeństwie, miejsce żołnierza LWP.”*

Święto Odrodzenia Polski obchodzono uroczyście 22 lipca, w rocznicę ogłoszenia manifestu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego (PKWN) w 1944 r. Z tej okazji tradycyjnie podejmowano różnego rodzaju zobowiązania. Kronika 7. kompanii podchorążych WSOWŁ w 1969 r. informuje: *Dla uczczenia 25-lecia PRL i WSOWŁ 7. kompania*

podchorążych doceniając wagę i znaczenie tych rocznic, w odpowiedzi na apel Rady Młodzieżowej Wojska Polskiego oraz Komitetu Partyjnego WOW zobowiązuje się: 1. przepracować w czynie społecznym na rzecz kompanii 200 roboczogodzin, 2. trzecia drużyna 71 plutonu bez kar dyscyplinarnych. Ponadto niżej wymienieni podchorążowie zobowiązali się utrzymywać ocenę dobrą...Grupy działania poszczególnych plutonów zobowiązały się: pl. 73: przeprowadzić program publicystyczny: „NRF walczy o hegemonię w Europie”...

12 października 1943 r. 1. Dywizja Piechoty im. Tadeusza Kościuszki stoczyła bitwę pod Lenino. Rocznica bitwy była świętem Ludowego Wojska Polskiego od 1950 r. aż do końca komuny. W Kronice 5. kompanii podchorążych WSOWŁ w 1965 r. zamieszczono okolicznościową notkę opatrzoną rysunkami okrętu, samolotu i czołgu, w której między innymi czytamy: ... *Dzień ten zwiastował nowy etap walki o Polskę Ludową i jest obchodzony jako dzień Ludowego Wojska Polskiego...*

Z okazji święta LWP również zaciągano zobowiązania organizowano czyny społeczne. W 1978 r. podchorążowie zobowiązali się między innymi do zdobycia 273 tytułów „Wzorowego Podchorążego”, 22 mian „Drużyn Służby Socjalistycznej” oraz przepracować dla gospodarki narodowej 12 tys. roboczogodzin, o czym donosi Kronika WSOWŁ z lat 1976-1978.

Znacznie ważniejsza była rocznica Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej. Obchodzono ją 7 listopada (różnica w dacie wynikała ze stosowania w przedbolszewickiej Rosji kalendarza juliańskiego). Kronika 5. kompanii podchorążych z lat 1962-1963 informuje: *Masy pracujące świata i postępową ludzkość obchodzą po raz 47 rocznicę Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej w Rosji... ... Dzięki temu powstała Polska. Dzięki temu po rozgromieniu faszyzmu powstały państwa demokracji ludowej, dzięki temu idea socjalizmu i pokoju obiega cały świat. Dlatego jak wszyscy świętujemy ten dzień...*

Wizyty gości

Kronika WSOWŁ z lat 1967-1977 informuje o przybyciu do szkoły ważnego gościa: *Dla uczczenia 53 rocznicy bratniej Armii Radzieckiej 12.02.1971 r. w sali kinoteatru zorganizowana została uroczysta akademie z udziałem płk. Fiodorowa attache wojskowego i morskiego ambasady ZSRR w Polsce. Miłego gościa powitano burzliwymi oklaskami i kwiatami...*

25 maja 1975 r. Zegrze gościło posłów sejmowej komisji obrony narodowej, która po zapoznaniu się z problemami szkoleniowymi i socjalno-bytowymi przyobiecała interwencję w sprawie pilnych potrzeb szkoły..., o czym informuje Kronika WSOWŁ z lat 1966-1977.

Do Zegrza przyjeżdżali też goście reprezentujący nieco inne profesje. 4 grudnia 1964 r. Zegrze odwiedził pisarz Jan Gerhard („Łuny w Bieszczadach”). Kronika WSOWŁ z lat 1964-1967 zawiera relację ze spotkania w Sali Garnizonowego Klubu Oficerskiego: ...*Autor długo i ciekawie opowiadał o swojej twórczości opartej na własnych przeżyciach i spostrzeżeniach. Szczególnie interesująco opowiadał o swoim udziale w walkach z bandami w okresie powojennym...* (płk Gerhard był m.in. dowódcą 34. pułku piechoty walczącego z oddziałami ukraińskich nacjonalistów podczas akcji "Wisła" w Bieszczadach,).

W 1969 r. podchorążych WSOWŁ odwiedził znany aktor Tadeusz Janczar („Chłopi”, „Dom”). Kronika 7. kompanii podchorążych z lat 1968-1971 donosi: *W ramach spotkań z ludźmi tworzącymi naszą kulturę gościliśmy niedawno znanego aktora scen warszawskich, filmu i telewizji Tadeusza Janczara. Opowiadał on o tworzonych filmach w których uczestniczył, a także o pracy aktora w ogóle...*

W 25 września 1978 roku do uczelni przybył kosmonauta-badacz, obywatel PRL pplk pilot Mirostław Hermaszewski. Nasz gość jest pierwszym Polakiem, który odbył lot w kosmos... - donosi Kronika WSOWŁ z lat 1976-1978. Gość spotkał się ze słuchaczami i kadrą w sali widowiskowej Garnizonowego Klubu Oficerskiego oraz przekazał swoje wrażenia z okresu przygotowań lotu oraz z samego lotu. Na zakończenie podkreślił serdeczność oraz wszechstronną pomoc okazaną przez radzieckich towarzyszy. Wizyta pplk. pilota M. Hermaszewskiego pozostawiła po sobie głębokie wrażenie. *Odbyty lot kosmiczny Polaka jest symbolem ogromnych przeobrażeń w naszej Ojczyźnie.*

Nieco polityki

30 maja 1965 r. odbyły się wybory do sejmu i rad narodowych. Udział żołnierzy był obowiązkiem, stąd *...na długo przed godziną 6.00 utworzyła się liczna kolejka. Każdy chciał być pierwszy... .. Do godziny 9.00 prawie sto procent żołnierzy pododdziałów oddało głosy – donosi Kronika WSOWŁ z lat 1964-1967. W dalszej części informuje, że żołnierze i mieszkańcy Zegrza swym powszechnym udziałem w wyborach i głosowaniem przeważnie bez korzystania z kabin, wyrazili pełne zaufanie i poparcie dla kandydatów Frontu Jedności Narodu, dla programu wyborczego, który kontynuuje wielki dorobek 20-lecia Polski Ludowej...*

Wydarzenia grudnia 1970 r. wstrząsnęły Polską. W tragicznych bratobójczych walkach brało udział także wojsko. W Kronice WSOWŁ z lat 1967-1977 obszernie ustosunkowano się do tych wydarzeń: *Tragiczne wydarzenia na wybrzeżu i udział w nich wojska przyjęte zostały ze zrozumieniem iż wojsko, jako organ władzy ludowej musi dobrze wypełniać wszystkie zadania jakie stawia przed nami kierownictwo polityczne kraju i że jest odpowiedzialne za ład i bezpieczeństwo wewnętrzne kraju... Właściwa atmosfera powagi i rozsądku, jaka cechowała stan osobowy WSOWŁ, była wynikiem bardzo intensywnej pracy politycznej, jaką rozwinął aparat partyjno-polityczny... .. W trudnych dniach aktyw, organizacje partyjne i aparat partyjno-polityczny stanął na wysokości zadania zdając praktyczny egzamin z dojrzałości politycznej.*

Ta sama kronika informuje o uroczystym zakończeniu 10. Studium Religioznawczego zorganizowanego w WSOWŁ na którego zakończenie wystąpili doc. dr Krzywobłocha oraz pplk dr Jan Socha z referatami *podkreślającymi znaczenie wychowania materialistycznego.*

„Doniosłe” wydarzenie miało miejsce 20 marca 1971 r. Podchorąży Matuszewski z 7. kompanii podchorążych WSOWŁ wygłosił referat pt. „Czym jest demokracja socjalistyczna”. W kronice kompanijnej z lat 1968-1971 znajdujemy skrót referatu: *W państwie socjalistycznym władza znajduje się w rękach klasy robotniczej sprzymierzonej z chłopstwem i pracującą inteligencją, a siłą kierowniczą tego państwa jest marksistowsko-leninowska partia – przywódca mas ludowych podczas rewolucji...*

Nieco rozrywki

Jednym z punktów zamieszczonych w planie omawiającym zadania Koła Młodzieży Wojskowej jest organizacja pracy świetlicowej – informuje Kronika 5. kompanii podchorążych z lat 1962-1963. Okazuje się, że w ramach „pracy świetlicowej” były organizowane „zgaduj-zgadule”: wszystko to ujęte jest w sposób jak najbardziej lekki, pomimo, że tematami są: historia Wojska Polskiego, budowa i zasada działania PMK. Pisząc o rozrywkach świetlicowych nie można pominąć rozgrywek szachowych, które zyskały sobie dużą popularność...

W czasach istnienia szkoły oficerskiej bardzo popularne były kompanijne zespoły artystyczne. Kronika 5. kompanii podchorążych z lat 1965-1966 informuje: Z dumą i dużym zadowoleniem możemy wyrazić się o naszych kompanijnych artystach. Na terenie naszej kompanii istnieje szereg zespołów artystycznych takich jak na przykład: kółko teatralne, zespół big-bitowy w składzie: pchor. Lorocho K., pchor. Batory J., pchor. Drofiak A. oraz pchor. Słonimski W. Poprzez mocne uderzenia w struny swych elektrycznych gitar wnoszą śmiech i powszechną radość na kompanii. Duże zasługi ma również Kółko Teatralne, które chociaż istnieje od niedawna, to jednak na eliminacjach Szkoły dało całkowicie udany występ oceniony na dosyć wysokim poziomie artystycznym.

Tak jak przed wojną na balach z podchorążymi bawiły się telegrafistki-juzistki, tak po wojnie gościły na zegrzyńskich balach uczennice szkół pedagogicznych, pielęgniarских, a nawet modelki ! Kronika 2. batalionu podchorążych z lat 1963-1966 obszernie informuje o współpracy z Domem Mody „Astra”. Kronikarz opisuje wspólne bale i wieczorki taneczne. Podkreśla: nasi przełożeni przed zabawą zapatrywali się dość sceptycznie na możliwość kulturalnej rozrywki, okazało się jednak, że nasi podchorążowie wykazali wysoki poziom kultury towarzyskiej za co należy się dużo uznania. A bal podobno był „na 102” – jak brzmi tytuł artykułu w kronice. Nie bardzo wiem co kronikarz miał na myśli pisząc: powoli nastrój różowiał. To znaczy wiem co miał na myśli, tylko zastanawiam się co przyczyniło się do poróżwienia nastroju.